

Komentarze EBC do dokumentu
Sprawozdanie specjalne
„Nadzór UE nad ryzykiem kredytowym banków –
EBC zintensyfikował działania, ale należy zrobić więcej, aby zwiększyć pewność,
że banki właściwie zarządzają ryzykiem kredytowym i odpowiednio się przed
nim zabezpieczają”

Streszczenie

Punkt VI

EBC uważa, że choć istniejące narzędzia i uprawnienia można byłoby użyć w inny sposób, obrane podejście jest najefektywniejsze i najskuteczniejsze, o czym świadczy spadek wolumenu kredytów zagrożonych oraz wzrost pokrycia ryzyka od czasu ogłoszenia tego podejścia. Zob. komentarz do punktu 91.

Punkt VII

EBC jest zdania, że obecna metodyka określania dodatkowych wymogów kapitałowych (wymogi kapitałowe w ramach filaru II – P2R) zapewnia odpowiednie pokrycie wszystkich istotnych ryzyk, na które instytucje są narażone:

- I) EBC podtrzymuje, że przyjęta metodyka określania wymogu P2R jest zgodna z wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB) w sprawie procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP), opublikowanymi w marcu 2022. Nie ma obecnie żadnych nieuwzględnionych zaleceń EUNB dotyczących metodyki EBC w zakresie procesu SREP i wymogu P2R.
- II) EBC uważa, że jego metodyka umożliwia efektywne wykorzystanie wszystkich dostępnych informacji – w tym danych z procesów wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP) stosowanych przez instytucje oraz innych odpowiednich kluczowych wskaźników ryzyka i wyników ocen ostrożnościowych przeprowadzanych przez EBC w ramach bieżącego nadzoru – do wyznaczania wymogów P2R. Celem EBC w tym względzie jest to, żeby wszystkie potencjalne ogólne skutki istotnych ryzyk dla instytucji zostały odpowiednio uwzględnione w wymogach kapitałowych w ramach filaru I lub filaru II.
- III) EBC stale poprawia swoją metodykę określania wymogu P2R, wykorzystując doświadczenia z każdego cyklu SREP bądź szczegółową ocenę skutków określonych

czynników ryzyka dla wymogów P2R. Ponadto EBC wkrótce podejmie bardziej kompleksowy przegląd skuteczności i efektywności metodyki określania wymogu P2R.

EBC konsekwentnie stosuje swoją metodykę. Od 2022 uczestniczy w tym niezależna jednostka ds. ryzyka nadzorczego (Dyrekcja ds. Strategii Nadzoru i Ryzyka Nadzorczego), która pełni rolę drugiej linii obrony i przeprowadza porównawczą i horyzontalną analizę punktacji SREP oraz wdraża środki ilościowe i jakościowe. Ponadto EBC odnotowuje, że stały proporcjonalny wzrost wymogów P2R na wszystkich poziomach ogólnej punktacji ryzyka nie zawsze musi być odpowiedni i uzasadniony, zwłaszcza że nakładane są także inne jakościowe środki nadzorcze, które mogą być skuteczniejszym sposobem przeciwdziałania danym ryzykom lub innym problemom nadzorczym.

Punkt VIII

EBC potwierdza długość procesu SREP i analizuje sposoby jego skrócenia. Jednocześnie EBC uważa, że ryzyko, o którym mowa w ostatnim zdaniu, jest w dużym stopniu ograniczone, ponieważ wspólne zespoły nadzorcze powinny uwzględniać wszystkie istotne zdarzenia po dacie granicznej mogące mieć wpływ na ocenę SREP (m.in. reorganizacja grupy, inne zdarzenia korporacyjne, zmniejszenie w ostatniej chwili ekspozycji zagrożonych), tak aby decyzja SREP była jak najbardziej aktualna.

Punkt XI

EBC uważa, że podejście EBC do kredytów zagrożonych (zarówno zwracanie się do banków z wysokim stanem takich kredytów o wprowadzenie szczegółowych strategii ich ograniczania, jak i stosowanie oczekiwań dotyczących pokrycia w odniesieniu do wszystkich banków) było skuteczną reakcją na postawę wyczekującą stosowaną w przeszłości. W szczególności ogłoszenie oczekiwań dotyczących pokrycia ekspozycji zagrożonych odegrało ważną rolę w szybszym zmniejszeniu stanu kredytów zagrożonych. Należy również zauważyć, że rozwiązanie problemu kredytów zagrożonych wymaga czasu: nie da się tego przeprowadzić z dnia na dzień bez znacznych niekorzystnych skutków dla całej gospodarki. Do czasu, gdy EBC zaczął stosować środki nadzorcze w odniesieniu do niepokrytego ryzyka kredytowego, większość banków aktywnie zmniejszyła stan kredytów zagrożonych (zwłaszcza tych starszych) i pokryła pozostałe ryzyko, o czym świadczą niewielka liczba banków, do których zastosowano narzuty P2R, oraz niski poziom tych narzutów.

Podejście przyjęte przez EBC zapewnia równe traktowanie banków będących w takiej samej sytuacji. Środki nadzorcze są dopasowane do konkretnej sytuacji poszczególnych banków. Dzięki uwzględnieniu specyfiki banków są skalibrowane i proporcjonalne. Innymi słowy, różnice w sytuacji banków uzasadniają różne traktowanie. EBC pilnuje jednak, żeby banki będące w podobnej sytuacji były traktowane w spójny sposób.

EBC oczekuje, że wszystkie banki uwzględnią jego oczekiwania, i bada indywidualnie, czy sposób traktowania kredytów zagrożonych jest rozważny, pod kątem ogłoszonych publicznie oczekiwań. W przypadku gdy sposobu ich traktowania nie uznaje się za rozważny, EBC stosuje środki nadzorcze w formie narzutów w ramach filaru II.

EBC nie uważa, że ten proces wymaga znacznych zasobów bądź jest czasochłonny, zwłaszcza w kontekście pierwszego roku jego wdrażania i celów do osiągnięcia (szczegółowe informacje w komentarzu do punktu 104).

Punkt XII

Zob. komentarze do poszczególnych zaleceń. EBC przyjmuje zalecenia 1(a), 1(b)(ii), 2, 3(a)(ii), 3(b) oraz 3(c). EBC częściowo przyjmuje zalecenia 3(a)(i) i 3(a)(iii). EBC odrzuca zalecenie 1(b)(i).

Punkt 14

Mandat EBC odnosi się do identyfikacji ryzyka i tworzenia rezerw ze względów ostrożnościowych.

Punkt 43

Podpunkt pierwszy

Obecnie EBC zapewnia około 7% ogółu kadr jednolitego mechanizmu nadzorczego (SSM) do prowadzenia czynności na miejscu. W 2021 EBC nie był w stanie zabezpieczyć kadr SSM do przeprowadzenia 10% priorytetowych kontroli.

Podpunkt drugi

W 2021 EBC nie był w stanie zabezpieczyć kadr SSM do przeprowadzenia 26% priorytetowych kontroli.

Punkt 45

Rada Prezesów na wniosek Zarządu postanowiła, że we wszystkich trzech pionach EBC – bankowości centralnej, nadzorze bankowym i usługach wspólnych – powinna nastąpić stabilizacja. W 2016 Rada

Prezesów, w reakcji na wniosek Zarządu, postanowiła, że liczba pracowników i łączne koszty pionów bankowości centralnej i usług wspólnych powinny zostać ustabilizowane najpóźniej do 2019.

W 2019 Rada Prezesów – na wniosek przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Rady ds. Nadzoru – przyjęła średniookresowy plan stabilizacji dla SSM. Obejmował on zatwierdzenie dodatkowych zasobów na lata 2020, 2021 i 2022 oraz zastosowanie zobowiązania do stabilizacji od 2023. Zatem zobowiązanie do stabilizacji kosztów obowiązuje w całym EBC od 2023.

Zgodnie z przyjętą definicją stabilizacji kosztów przewodniczący i wiceprzewodniczący Rady ds. Nadzoru mogą zaproponować, żeby Zarząd przedstawił Radzie Prezesów wniosek kadrowy w przypadku pojawienia się nowego mandatu lub nowych lub rozszerzonych zadań. Jednocześnie w średniookresowym planie stabilizacji dla SSM szczegółowo opisano kilka obszarów, w których można rozpatrywać wnioski kadrowe w przypadku zmian lub ulepszeń rozwiązań nadzorczych po 2022. Na przykład Rada Prezesów, w kontekście budżetu i liczby pracowników EBC na 2023, zatwierdziła 43 nowe ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) na 2023 (a także dodatkowych 6 EPC na 2024 oraz 16 EPC z ESBC i organizacji międzynarodowych na 2025), żeby wewnętrznie zapewniać porady dotyczące zadań z zakresu nadzoru bankowego na miejscu i badania modeli wewnętrznych w ramach pionu SSM. Celem jest zmniejszenie zależności EBC od zasobów zewnętrznych i zwiększenie jego zdolność do przeprowadzania kontroli na miejscu, zgodnie z zaleceniami Europejskiego Trybunału Obrachunkowego (przedstawionymi w poprzednich sprawozdaniach specjalnych). Ten cel zostanie osiągnięty przy jednoczesnym zachowaniu neutralności budżetowej w odniesieniu do opłat nadzorczych.

Jeśli chodzi o zarządzanie wewnętrzne, podstawą sporządzania budżetu EBC jest art. 12 ust. 3 Statutu ESBC i EBC, w którym Radzie Prezesów powierza się przyjęcie regulaminu EBC, regulującego wewnętrzną organizację i organy decyzyjne EBC. W pierwszym zdaniu art. 15 ust. 1 regulaminu ustanawia się procedurę budżetową EBC, przewidującą, że przed końcem każdego roku budżetowego Rada Prezesów, działając na wniosek Zarządu zgodnie z zasadami określonymi przez Radę, musi przyjąć budżet EBC na kolejny rok budżetowy. Zgodnie z art. 29 ust. 1 rozporządzenia w sprawie SSM koszty zadań nadzorczych muszą być wykazane osobno w budżecie EBC. Zdanie drugie art. 15 ust. 1 przewiduje, że w sprawie tych wyodrębnionych kosztów należy konsultować się z przewodniczącym i wiceprzewodniczącym Rady ds. Nadzoru. Jednocześnie wiceprzewodniczący Rady ds. Nadzoru jest członkiem Zarządu i Rady Prezesów, dzięki czemu pion SSM jest reprezentowany przy podejmowaniu decyzji w sprawie budżetu EBC. Ponieważ zadaniem przewodniczącego i wiceprzewodniczącego jest przedstawianie opinii w kwestiach nadzorczych, a Rada Prezesów zgodnie ze swoim mandatem podejmuje decyzje w sprawach finansowych w odniesieniu do wszystkich pionów EBC, zdecydowanie uważamy, że niezależność SSM nie jest naruszona.

Punkt 47

EBC wyjaśnia, że opisany proces eskalacji odnosi się konkretnie do wspólnych zespołów nadzorczych. Pismo wysłała się także wtedy, gdy właściwy organ krajowy i EBC postanawiają, że pomoże ono w zapewnieniu przejrzystości co do konkretnej procedury sporządzania budżetu krajowego, której podlega właściwy organ krajowy.

Punkt 53

Podpunkt drugi

EBC podkreśla, że co do zasady eliminuje niedociągnięcia w bankowych modelach wewnętrznych do obliczania wymogów kapitałowych przez stosowanie szczegółowych środków nadzorczych opartych na specjalnych dochodzeniach poza procesem SREP, niezależnych od wymogów P2R i innych wymogów określonych w decyzji SREP.

Punkt 54

Podpunkt czwarty

EBC podkreśla, że ponieważ wspólne zespoły nadzorcze mogą na etapie 4 korygować narzuty dla poszczególnych ryzyk, ostateczny wymóg P2R wynikający z agregacji tych narzutów może się różnić od wstępnego ogólnego narzutu określonego na etapie 1 (a nawet może znaleźć się poza zakresem wartości P2R związanym z odpowiednią ogólną punktacją ryzyka).

Punkt 57

Wytyczne EUNB w sprawie SREP zostały poddane przeglądowi w 2021, głównie w celu wdrożenia zmian wprowadzonych piątą dyrektywą w sprawie wymogów kapitałowych (CRD V).

Zgodnie ze zmienionymi [wytycznymi w sprawie SREP](#) opublikowanymi przez EUNB w marcu 2022 proces ICAAP dostarcza kluczowych danych wejściowych przy określaniu wymogu P2R (zob. punkt 371: „Przy określaniu kwoty kapitału uznawanej za odpowiednią i dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych na podstawie analizy każdego ryzyka z osobna należy uwzględnić obliczenia ICAAP, jeżeli uznaje się je za wiarygodne lub częściowo wiarygodne, a także, w stosownych przypadkach, wyniki nadzorczych wskaźników referencyjnych i inne istotne dane wejściowe, w tym ocenę organów nadzoru”), ale niekoniecznie stanowi „punkt wyjścia” przy obliczaniu wymogu P2R. W rezultacie w 2021 EBC rozszerzył swoją metodykę, żeby umożliwić efektywne wykorzystanie wszystkich dostępnych informacji przy określaniu wymogów P2R (w tym danych z procesu ICAAP danej instytucji, a także innych kluczowych wskaźników ryzyka i wyników ocen ostrożnościowych przeprowadzanych przez EBC w ramach bieżącego nadzoru). Celem jest odpowiednie uwzględnienie wszystkich potencjalnych ogólnych skutków ryzyk istotnych dla instytucji w wymogach kapitałowych w ramach filaru I lub wymogach kapitałowych w ramach filaru II.

W związku z tym EBC utrzymuje, że jego metodyka określania wymogu P2R jest zgodna z wytycznymi EUNB w sprawie SREP opublikowanymi w marcu 2022. Nie ma żadnych nieuwzględnionych zaleceń EUNB dotyczących metodyki EBC w zakresie procesu SREP i wymogu P2R.

Punkt 59

Zob. komentarz do punktu 57.

Podpunkt pierwszy

Zob. komentarz do podpunktu drugiego.

Podpunkt drugi

EBC jest zdania, że istnieją **różne sposoby określania wymogów kapitałowych w ramach filaru II dla poszczególnych ryzyk**. Nie ma konieczności dokładnej kwantyfikacji wszystkich poszczególnych ryzyk, na które jest narażona dana instytucja; w istocie niekoniecznie musi to być najlepszą praktyką, jako że może stwarzać fałszywe poczucie precyzji w odniesieniu do wymogów P2R oraz związanego z nimi dialogu nadzorczego z instytucjami, co może potencjalnie ograniczyć efektywność i skuteczność działań nadzorczych w tym obszarze. EBC uwzględnił tę kwestię przy rozszerzeniu w 2021 metodyki określania wymogu P2R przez dokładniejszą analizę poszczególnych ryzyk. Metodyka EBC umożliwia efektywne wykorzystywanie wszystkich dostępnych informacji – w tym danych dotyczących procesów ICAAP stosowanych przez instytucje oraz innych odpowiednich kluczowych wskaźników ryzyka i wyników ocen ostrożnościowych przeprowadzanych przez EBC w ramach bieżącego nadzoru – do określania wymogów P2R. Celem jest odpowiednie uwzględnienie wszystkich potencjalnych ogólnych skutków ryzyk istotnych dla instytucji w wymogach kapitałowych w ramach filaru I lub wymogach kapitałowych w ramach filaru II.

EBC stale poprawia swoją metodykę określania wymogu P2R, wykorzystując doświadczenia z każdego cyklu SREP bądź szczegółową ocenę skutków określonych czynników ryzyka dla wymogów P2R. Ponadto EBC wkrótce podejmie bardziej kompleksowy przegląd skuteczności i efektywności metodyki określania wymogu P2R.

Ponadto EBC podkreśla, że wpływ poszczególnych czynników ryzyka jest uwzględniony w różnych częściach jego metodyki określania wymogu P2R: na etapie 1 – poprzez punktację kategorii, do których należą konkretne ryzyka; na etapie 2 – w stopniu, w jakim te ryzyka ujęto w bankowym procesie ICAAP; na etapach 3 i 4 jako czynniki, które należy wziąć pod uwagę przy dalszym dostosowaniu składowych ostatecznego wymogu P2R odnoszących się do poszczególnych ryzyk.

Punkt 60

Zob. komentarz do punktu 57.

Punkt 70

Wprowadzenie w 2021 pisma ze streszczeniem wyników procesu SREP przyczyniło się do dalszej poprawy komunikacji z instytucjami na temat głównych wyników procesu SREP oraz głównych czynników przy określaniu wymogów w ramach filaru II. Mimo to EBC uważa, że można jeszcze zwiększyć przejrzystość wobec banków przy przekazywaniu informacji o głównych czynnikach warunkujących wymogi P2R.

EBC jest zdania, że metodyka określania wymogu P2R jest zgodna z wytycznymi EUNB w sprawie SREP opublikowanymi w marcu 2022.

Nie ma obecnie żadnych nieuwzględnionych zaleceń EUNB dotyczących metodyki EBC w zakresie procesu SREP i wymogu P2R bądź dotyczących sposobu przekazywania instytucjom informacji i uzasadnienia w odniesieniu do wymogów w ramach filaru II w decyzjach SREP.

Punkt 80

W rekomendacji EBC dla banków w sprawie kredytów zagrożonych wyjaśniono również, że „rekomendacja stanowi narzędzie nadzorcze stosowane w celu wyjaśnienia oczekiwań nadzorczych w zakresie identyfikacji i ustalania wartości kredytów zagrożonych, odpisów z ich tytułu oraz zarządzania nimi, dotyczących tych obszarów, których nie uwzględniono lub nie doprecyzowano w obowiązujących rozporządzeniach, dyrektywach lub wytycznych”. W tym względzie ta rekomendacja zapewnia przejrzystość w zakresie rozumienia przez EBC art. 74 i art. 79 lit. b) i c) dyrektywy 2013/36/UE (CRD IV). W przypadku nieprzestrzegania tych przepisów, przeniesionych do prawa krajowego i interpretowanych w świetle rekomendacji EBC, uruchomione mogą być środki nadzorcze.

Punkt 82

Roczne sprawozdanie finansowe banku i związane z nim rezerwy są zatwierdzane przez zewnętrznego biegłego rewidenta banku.

W ramach mandatu ostrożnościowego do głównych zadań EBC w zakresie rachunkowości należą:

- 1) ocena, czy banki mają politykę i procedury zapewniające, żeby rezerwy były adekwatne i utworzone w odpowiednim terminie,

- 2) sprawdzanie adekwatności rezerw przy użyciu różnych narzędzi (np. analizy porównawczej) i żądanie szczegółowych informacji, które w razie konieczności można użyć do zweryfikowania sytuacji banków.

Metodyka EBC przewiduje, że problemy będą omawiane z zewnętrznymi biegłymi rewidentami, zarówno na poziomie poszczególnych banków, jak i na poziomie horyzontalnym.

Ponadto w ramach uprawnienia przyznanego na podstawie art. 16 ust. 2 lit. d) rozporządzenia w sprawie SSM EBC nie może żądać od banków księgowania dodatkowych rezerw. Uprawnienie do żądania od banków, żeby stosowały szczegółową politykę tworzenia rezerw, jedynie pozwala EBC oddziaływać na politykę tworzenia rezerw banku w granicach standardów rachunkowości – na przykład gdy takie zasady dopuszczają elastyczność w wyborze polityki lub wymagają subiektywnych szacunków, a konkretne decyzje wdrożeniowe instytucji nie są adekwatne lub wystarczająco rozważne z nadzorczego punktu widzenia.

Punkt 85

EBC wyjaśnia, że informacje o pokryciu rezerwami zawarte w addendum do rekomendacji EBC dla banków w sprawie kredytów zagrożonych odnoszą się raczej do koncepcji tworzenia rezerw ostrożnościowych, a nie do koncepcji rachunkowości.

Punkt 86

W ramach ogólnego podejścia EBC do kredytów zagrożonych oczekiwania dotyczące pokrycia odgrywają rolę przyszłościową, ponieważ zachęcają do terminowego rozwiązania problemu kredytów zagrożonych oraz zapobiegają nadmiernej kumulacji niepokrytych kredytów zagrożonych w przyszłości. W związku z tym te oczekiwania mają istotne znaczenie dla *wszystkich* banków, a nie tylko dla tych, które obecnie mają wysoki poziom takich kredytów.

EBC rozważa nałożenie środka nadzorczego w ramach filaru II jedynie wówczas, gdy po należyтым uwzględnieniu konkretnych okoliczności przedstawionych przez bank EBC jest zdania, że rezerwy ostrożnościowe tego banku nie pokrywają wystarczająco przewidywanego ryzyka kredytowego.

Punkt 90

Powód przesunięcia terminu stosowania, stopniowego wprowadzania zmian i rozróżnienia trzech grup wiąże się z głównymi celami podejścia EBC, tj. obniżeniem poziomu kredytów zagrożonych, zajęciem się brakiem terminowego rozwiązania problemu oraz zapewnieniem pokrycia ryzyka związanego z pozostawianiem w bilansach banków starych kredytów zagrożonych. Przesunięcie terminu stosowania środków nadzorczych i stopniowe ich wprowadzanie są zachętami, które pozwalają bankom – m.in. przez rozłożenie obciążeń finansowych w czasie – rozwiązać problem kredytów zagrożonych, zanim EBC zastosuje środki nadzorcze. Znajduje to potwierdzenie w spadku wolumenu kredytów zagrożonych o 48% w okresie od pierwszego kwartału 2017 (kiedy opublikowano rekomendację EBC w sprawie kredytów zagrożonych) do czwartego kwartału 2020 (kiedy banki musiały po raz pierwszy informować o oczekiwaniach dotyczących pokrycia).

Przesunięcie terminu stosowania środków jest również związane z faktem, że w przypadku kredytów uznanych za ekspozycje zagrożone przed kwietniem 2018 oczekiwania dotyczące pokrycia nie zostały opublikowane w momencie uznania niewykonania zobowiązania.

Punkt 91

Gdy w pierwszym kwartale 2017 opublikowano rekomendację EBC wartość kredytów zagrożonych ogółem była równa 866 mld EUR. Konieczne było znalezienie równowagi między (i) rozwiązaniem problemu kredytów zagrożonych a (ii) potencjalnymi skutkami dla całej gospodarki zbyt szybkich działań przed podjęciem przez banki działań przygotowawczych koniecznych do ambitnego rozwiązania problemu kredytów zagrożonych. W związku z tym EBC uważa, że jego stopniowe podejście było właściwe.

EBC uważa, że przyjęte podejście jest skuteczne i zapewniło bankom wystarczające zachęty do aktywnego ograniczenia kredytów zagrożonych przed zastosowaniem środków nadzorczych dotyczących oczekiwań w zakresie pokrycia. W istocie banki zmniejszyły stan kredytów zagrożonych o 13% w okresie od ustanowienia SSM do publikacji rekomendacji EBC w sprawie kredytów zagrożonych w pierwszym kwartale 2017, o 48% w okresie od publikacji rekomendacji EBC do pierwszego zgłoszenia bankowych oczekiwań dotyczących pokrycia w czwartym kwartale 2020 oraz o 34% w okresie od publikacji oczekiwań EBC dotyczących pokrycia do pierwszego zgłoszenia przez banki oczekiwań dotyczących pokrycia. Wskutek obniżenia poziomu kredytów zagrożonych łączny niedobór oczekiwań dotyczących pokrycia w czwartym kwartale 2020 wynosił jedynie 20 punktów bazowych aktywów ważonych ryzykiem.

Punkt 92

Choć faktycznie banki o wyższym poziomie niepokrytych kredytów zagrożonych miały więcej czasu na zajęcie się ryzykami wynikającymi z kredytów zagrożonych, było to związane z celem polityki (zmniejszenie stanu kredytów zagrożonych i zajęcie się brakiem terminowego rozwiązania problemu) i jej funkcją mechanizmu ochronnego, a nie z chęcią zapewnienia przewagi bankom znajdującym się w gorszej sytuacji. EBC chciał dać tym bankom wystarczające możliwości zmniejszenia poziomu kredytów zagrożonych, zanim zaczęłyby stosować środki nadzorcze.

Środki nadzorcze zostały skalibrowane, żeby uwzględniały indywidualną sytuację każdego banku i były proporcjonalne. Innymi słowy, banki znajdujące się w różnych sytuacjach były traktowane odmiennie, natomiast banki znajdujące się w takiej samej sytuacji były traktowane jednakowo.

Punkt 93

EBC oczekuje, że wszystkie banki uwzględnią jego oczekiwania, i bada indywidualnie, czy sposób traktowania kredytów zagrożonych jest rozważny, pod kątem ogłoszonych publicznie oczekiwań. W przypadku gdy sposobu ich traktowania nie uznaje się za rozważny, EBC stosuje środki nadzorcze w formie narzutów w ramach filaru II.

Punkt 94

Chociaż narzut w ramach filaru II nie obniża dostępnego kapitału, wpływa na maksymalną kwotę podlegającą wypłacie (MDA) i zapas kapitału. Wpływa także na wymogi MREL i nastroje rynkowe.

Z tego względu większość banków zdecydowała się zmniejszyć swoje niedobory do zera przez ich korekty po dacie odniesienia w celu uniknięcia narzutów P2R, mimo że takie narzuty wiążą się z niższymi kosztami, jeśli wziąć pod uwagę jedynie kapitałowy punkt widzenia.

Punkt 95

Ponieważ EBC nie ma uprawnień regulacyjnych, musi przeciwdziałać ryzykom bankowym za pomocą środków nadzorczych wynikających z indywidualnych ocen. W związku z tym EBC ocenia, czy pokrycie ryzyka przez banki jest wystarczająco rozważne na podstawie upublicznianych oczekiwań dotyczących pokrycia ekspozycji zagrożonych. Środki nadzorcze muszą być wprowadzane w momencie wydania decyzji SREP, dlatego zawsze wystąpi opóźnienie między wykryciem niepokrytego ryzyka kredytowego a zastosowaniem środka nadzorczego w celu zaradzenia temu ryzyku.

Ze względu na odstęp czasu między datą odniesienia przypadającą na koniec 2020 a wydaniem ostatecznej decyzji SREP konieczne jest odzwierciedlenie w tej decyzji wszelkich zmian, tak aby narzut odpowiadał ryzyku w danym momencie. Chociaż może to prowadzić do pewnych różnic w sposobie traktowania, te różnice są nieznaczne, a korzyści w postaci zachęt dla banków, żeby kontynuowały one zmniejszanie niedoborów, kompensują ewentualne wady takiego podejścia.

Punkt 102

Ze względu na odstęp czasu między datą odniesienia przypadającą na koniec 2020 a wydaniem ostatecznej decyzji SREP EBC musi dopilnować, żeby w tej decyzji odzwierciedlono wszelkie zmiany w zakresie niepokrytego ryzyka, a narzut odpowiadał ryzyku w danym momencie (czyli żeby nie był nadmierny w stosunku do niepokrytego ryzyka). Ponadto zasady stosowania korekt po dacie odniesienia obejmują także zachętę do aktywnego zmniejszania niedoborów i kredytów zagrożonych ogółem.

Punkt 104

EBC nie uważa, że ten proces wymaga znacznych zasobów bądź jest czasochłonny (zwłaszcza w kontekście pierwszego roku jego wdrażania): (i) mniej niż połowa wszystkich banków poprosiła o uwzględnienie ich szczególnej sytuacji; (ii) dzięki narzędziu wsparcia wspólne zespoły nadzorcze mogły szybko ocenić większość przypadków i skupić się tylko na tych, które wymagały działań następczych w odniesieniu do banków. Później ten proces został usprawniony dla procesu z 2022, przez wprowadzenie ulepszeń w narzędziu i dodatkowym szkoleniu.

Jeśli chodzi o liczbę ponownie przedkładanych formularzy, była ona konsekwencją tego, że był to pierwszy rok. Nie było w tym względzie różnicy w stosunku do innych nowo wprowadzonych procesów sprawozdawczych.

Punkt 108

Zgodnie z zatwierdzonym przez Radę Prezesów zobowiązaniem do stabilizacji kosztów Radzie Prezesów można przedkładać wnioski kadrowe w przypadku zasadniczo nowych lub rozszerzonych zadań o znaczeniu strategicznym lub nowego mandatu. Dotyczy to całego EBC (pionów bankowości centralnej, nadzoru bankowego i usług wspólnych). Rada Prezesów zatwierdziła takie wnioski kadrowe dotyczące pionu nadzoru w budżecie EBC na lata 2022 i 2023.

Ponadto w średniookresowym planie stabilizacji dla SSM, który został zatwierdzony przez Radę Prezesów, wskazano obszary, w których można rozpatrywać wnioski kadrowe po roku 2022. W ramach corocznego planowania działań i zasobów EBC przeprowadzany jest przegląd różnych potrzeb i dostępnych zasobów, przy czym kierownictwo ma dostęp do elastycznych zasobów w razie konieczności zmiany priorytetów w reakcji na strategiczne braki zasobów lub zmiany priorytetów.

Zob. komentarz do punktu 45.

Zalecenie 1 – Udoskonalenie procesu oceny ryzyka występującego w bankach**Zalecenie częściowe a)**

EBC przyjmuje to zalecenie częściowe.

W 2022 EBC przeprowadził przegląd metodyki oceny ryzyka kredytowego w ramach procesu SREP. Ten przegląd miał na celu poprawę w zakresie zasady proporcjonalności oraz osiągnięcie skuteczniejszego ukierunkowania i hierarchizacji z uwzględnieniem ryzyka, przy jednoczesnym umożliwieniu bardziej szczegółowej oceny istotnych czynników ryzyka kredytowego dla instytucji. Ponadto w wyniku przeglądu metodyka stała się bardziej kompleksowa dzięki (i) ulepszeniu w zakresie głównych kwestii przekazywanych zespołom nadzorczym w celu zapewnienia spójności oraz (ii) rozszerzeniu odnośnej bazy informacyjnej oraz poprawie ilości, szczegółowości i jakości kluczowych wskaźników ryzyka na potrzeby oceny, w tym narzędzi do rozpowszechniania i porównywania informacji dostępnych dla zespołów nadzorczych. Podsumowując, przegląd powinien jeszcze ulepszyć metodyczną podbudowę prowadzonej przez zespoły nadzorcze oceny ryzyka kredytowego instytucji – również w odniesieniu do procesów oceny porównawczej i możliwości dostępnych dla nadzorców w tym zakresie – począwszy od procesu SREP w 2023.

Metodyka SREP w zakresie oceny kontroli ryzyka kredytowego będzie poddana przeglądowi w 2023, żeby wdrożyć ją (wraz ze zaktualizowaną metodyką oceny poziomu ryzyka kredytowego) w procesie SREP w 2024.

Ponadto od 2022 niezależna jednostka ds. ryzyka nadzorczego (Dyrekcja ds. Strategii Nadzoru i Ryzyka Nadzorczego), która pełni rolę drugiej linii obrony, przeprowadza porównawczą analizę punktacji SREP oraz środków ilościowych i jakościowych. W ramach tej [zmiany organizacyjnej](#) usprawniono porównawczą analizę punktacji SREP (np. przez wprowadzenie zasad postępowania z opiniami

odrębnymi). Oprócz usprawnienia zasad organizacyjnych ulepszono porównawczą analizę mechanizmów kontroli ryzyka dla wszystkich rodzajów ryzyka (porównując punktację kontroli ryzyka z otwartymi ustaleniami i środkami). Ogólnie rzecz biorąc, wprowadzenie drugiej linii obrony ma na celu zapewnienie spójności w stosowaniu metod i ocen nadzorczych. Stosowanie oceny nadzorczej jest kluczowym elementem SSM, a w ostatnich latach stale ulepszano wytyczne horyzontalne i inne narzędzia ułatwiające właściwą ocenę nadzorczą, tak aby zapewnić równe warunki w nadzorze sprawowanym przez EBC nad różnymi rodzajami instytucji.

Zalecenie cząstkowe b)(i)

EBC odrzuca to zalecenie cząstkowe.

Od 2023 zobowiązanie do stabilizacji kosztów obowiązuje w całym EBC. Nadal jednak można kierować wnioski kadrowe do Rady Prezesów w przypadku nowego mandatu bądź istotnych nowych lub rozszerzonych zadań o znaczeniu strategicznym. Zobowiązanie do stabilizacji kosztów jest ważną zasadą ogólną, która ma służyć stałej i rygorystycznej hierarchizacji zadań w instytucji oraz efektywnemu i skutecznemu użyciu istniejących zasobów w celu optymalnego wykorzystania opłat wnoszonych przez nadzorowane banki.

Zapotrzebowanie na zasoby w pionie nadzoru podlega utrwalonej procedurze budżetowej, która obejmuje konsultacje w sprawie projektu budżetu z przewodniczącym i wiceprzewodniczącym Rady ds. Nadzoru. Niezależność zostaje zapewniona także przez wyodrębnienie kosztów zadań nadzorczych w budżecie ogólnym, które jest konsultowany z przewodniczącym i wiceprzewodniczącym Rady ds. Nadzoru. Należy zauważyć, że koszty ponoszone przez pion nadzoru są co roku przenoszone na nadzorowane instytucje kredytowe. Wewnętrzna procedura budżetowa EBC obejmuje wszystkie obszary działalności i hierarchizuje różne potrzeby budżetowe na podstawie uzgodnionej strategii, przy zapewnieniu efektywnego wykorzystania zasobów.

EBC podtrzymuje, że w granicach określonych przepisami prawa przewodniczący i wiceprzewodniczący są mocno zaangażowani w proces sporządzania budżetu. Zgodnie z regulaminem te kwestie są z nimi konsultowane. Rozporządzenie w sprawie SSM stanowi, że wiceprzewodniczący musi być członkiem zarówno Zarządu, jak i Rady Prezesów – organu EBC o ostatecznych kompetencjach decyzyjnych. Dzięki temu opinie pionu nadzoru są odpowiednio reprezentowane, a także zagwarantowany jest wysoki stopień oddziaływania i przejrzystości (zob. także komentarze do punktów 45 i 108). EBC określa liczbę pracowników pionu nadzoru po uwzględnieniu odnośnych potrzeb i ocenia wszystkie wnioski niezależnie od pionu bankowości centralnej, zgodnie z ustalonymi zasadami całej instytucji oraz jej regułami zarządzania wewnętrznego.

EBC będzie nadal oceniać i zaspokajać potrzeby pionu nadzoru w zakresie zasobów w ramach istniejących procedur zarządzania budżetem.

Zalecenie cząstkowe b)(ii)

EBC przyjmuje to zalecenie cząstkowe.

Jeśli chodzi o kontrole na miejscu i kontrole modeli wewnętrznych, od 2021 EBC już zwiększył przejrzystość co do zapewniania zasobów w konkretnych przypadkach przez ugruntowaną sprawozdawczość i wymianę informacji z właściwymi organami krajowymi (w tym regularne przeglądy zasobów ludzkich i coroczny przegląd danych) w celu identyfikacji ewentualnych odstępstw od zobowiązań dotyczących udostępniania personelu (lub niekorzystnych zmian zachodzących z upływem czasu), zrozumienia podstawowych przyczyn i uzgodnienia działań naprawczych. EBC zobowiązał się, że do połowy 2024 przeprowadzi przegląd i sprawdzi, czy konieczne są bardziej

formalne procedury eskalacji. Przegląd obejmie także zasoby wspólnych zespołów nadzorczych i narzędzia eskalacji opisane w punkcie 47 (i komentarzu EBC do tego punktu).

EBC podkreśla, że nie ma formalnych uprawnień do żądania od właściwych organów krajowych przestrzegania zobowiązań dotyczących udostępniania personelu.

Punkt 110

EBC potwierdza długość procesu SREP i analizuje sposoby jego skrócenia. Jednocześnie EBC uważa, że ryzyko, o którym mowa w ostatnim zdaniu, jest w znacznym stopniu ograniczone, ponieważ wspólne zespoły nadzorcze powinny uwzględniać wszystkie istotne zdarzenia po dacie granicznej mogące mieć wpływ na ocenę SREP (m.in. reorganizacja grupy, inne zdarzenia korporacyjne, zmniejszenie w ostatniej chwili ekspozycji zagrożonych), tak aby decyzja SREP była jak najbardziej aktualna.

Zalecenie 2 – Usprawnienie procesu przeglądu i oceny nadzorczej

EBC przyjmuje to zalecenie.

Punkt 112

EBC jest zdania, że istnieją **różne sposoby określania wymogów kapitałowych w ramach filaru II dla poszczególnych ryzyk**. Nie ma konieczności dokładnej kwantyfikacji wszystkich poszczególnych ryzyk, na które jest narażona dana instytucja; w istocie niekoniecznie musi to być najlepszą praktyką, jako że może stwarzać fałszywe poczucie precyzji w odniesieniu do wymogów P2R oraz związanego z nimi dialogu nadzorczego z instytucjami, co może potencjalnie ograniczyć efektywność i skuteczność działań nadzorczych w tym obszarze. EBC uwzględnił tę kwestię przy rozszerzeniu w 2021 metodyki określania wymogu P2R przez dokładniejszą analizę poszczególnych ryzyk. Metodyka EBC umożliwia efektywne wykorzystywanie wszystkich dostępnych informacji – w tym danych dotyczących procesów ICAAP stosowanych przez instytucje oraz innych odpowiednich kluczowych wskaźników ryzyka i wyników ocen ostrożnościowych przeprowadzanych przez EBC w ramach bieżącego nadzoru – do określania wymogów P2R. Celem jest odpowiednie uwzględnienie wszystkich potencjalnych ogólnych skutków ryzyk istotnych dla instytucji w wymogach kapitałowych w ramach filaru I lub wymogach kapitałowych w ramach filaru II.

EBC stale poprawia swoją metodykę określania wymogu P2R, wykorzystując doświadczenia z każdego cyklu SREP bądź szczegółową ocenę skutków określonych czynników ryzyka dla wymogów P2R.

Punkt 116

Zgodnie z ogólnymi celami swojego podejścia do kredytów zagrożonych EBC wywiera nacisk na banki, żeby obniżały stan kredytów zagrożonych, zajęły się brakiem terminowego rozwiązania tego problemu oraz zapewniły pokrycie pozostałych ryzyk. Zwiększenie pokrycia ekspozycji zagrożonych zarówno pełni rolę zachęty, jak i umożliwia rozwiązanie w tym obszarze. Przesunięcie terminu stosowania i stopniowe wprowadzanie oczekiwań dotyczących pokrycia ekspozycji zagrożonych stanowią zachętę oraz pozwalają bankom rozwiązać problem kredytów zagrożonych, zanim oczekiwania dotyczące pokrycia osiągną poziom 100%. Dlatego są one zgodne z ogólnym celem podejścia EBC do kredytów zagrożonych.

EBC uważa, że przyjęte podejście jest skuteczne i zapewniło bankom wystarczające zachęty do aktywnego ograniczenia kredytów zagrożonych przed zastosowaniem środków nadzorczych dotyczących oczekiwań w zakresie pokrycia. Więcej informacji na temat zmniejszania kredytów zagrożonych można znaleźć w komentarzu do punktu 91.

Punkt 117

Jeśli chodzi o systematyczne korzystanie z uprawnień powierzonych EBC na podstawie art. 16 ust. 2 lit. d) rozporządzenia w sprawie SSM, należy zauważyć, że te uprawnienia muszą być stosowane w indywidualnych przypadkach i podlegać ocenie proporcjonalności.

Punkt 119

Powód przesunięcia terminu stosowania, stopniowego wprowadzania zmian i rozróżnienia trzech grup wiąże się z głównymi celami podejścia EBC, tj. obniżeniem poziomu kredytów zagrożonych, zajęciem się brakiem terminowego rozwiązania problemu oraz zapewnieniem pokrycia ryzyka związanego z pozostawaniem w bilansach banków starych kredytów zagrożonych. Przesunięcie terminu stosowania środków nadzorczych i stopniowe ich wprowadzanie są zachętami, które pozwalają bankom – m.in. przez rozłożenie obciążeń finansowych w czasie – rozwiązać problem kredytów zagrożonych, zanim EBC zastosuje środki nadzorcze. Gdy w pierwszym kwartale 2017 opublikowano rekomendację EBC w sprawie kredytów zagrożonych wartość kredytów zagrożonych ogółem była równa 866 mld EUR. Konieczne było znalezienie równowagi między (i) rozwiązaniem problemu kredytów zagrożonych a (ii) potencjalnymi skutkami dla całej gospodarki zbyt szybkich działań przed podjęciem przez banki działań przygotowawczych koniecznych do ambitnego rozwiązania problemu kredytów zagrożonych. W związku z tym EBC uważa, że jego stopniowe podejście było właściwe. EBC uważa, że przyjęte podejście jest skuteczne i zapewniło bankom wystarczające zachęty do aktywnego ograniczenia kredytów zagrożonych przed zastosowaniem środków nadzorczych dotyczących oczekiwań w zakresie pokrycia. Więcej informacji na temat zmniejszania kredytów zagrożonych można znaleźć w komentarzu do punktu 91.

Punkt 120

EBC nie podziela wniosku, że jego podejście skutkuje nierównym traktowaniem banków. To podejście raczej pozwala na odmienne traktowanie banków w zależności od ich konkretnej sytuacji.

Po pierwsze, to, że banki z wyższym początkowym poziomem niepokrytych kredytów zagrożonych miały więcej czasu na pełne pokrycie ryzyka, było w pełni zgodne z ogólnym celem podejścia EBC do kredytów zagrożonych. Dzięki temu banki te mogły ambitnej przystąpić do obniżenia stanu kredytów zagrożonych, do czego zachęcał ich fakt, że gdyby tego nie zrobiły, EBC zastosowałby środki nadzorcze. W tym kontekście należy podkreślić, że celem EBC nie jest zwiększenie pokrycia samo w sobie, ale zmniejszenie stanu kredytów zagrożonych; zwiększone pokrycie wspomaga i umożliwia rozwiązanie problemu kredytów zagrożonych. Dlatego środek nadzorczy przyjęty w związku z niepokrytym ryzykiem kredytowym w kontekście oczekiwań dotyczących pokrycia pełni jedynie rolę mechanizmu ochronnego na wypadek, gdyby ryzyko nie zostało zmniejszone.

Po drugie, jeśli chodzi o korekty po dacie odniesienia, odstęp czasu między datą odniesienia przypadającą na koniec 2020 a wydaniem ostatecznej decyzji SREP oznacza, że EBC musi dopilnować, żeby w tej decyzji odzwierciedlono wszelkie zmiany w zakresie niepokrytego ryzyka, a narzut odpowiadał ryzyku w danym momencie (czyli żeby nie był nadmierny w stosunku do niepokrytego ryzyka). Ponadto zasady stosowania korekt po dacie odniesienia obejmują także zachętę do aktywnego zmniejszania niedoborów i kredytów zagrożonych ogółem, a przez to zwiększają odporność banków i przyczyniają się do realizacji podstawowego celu EBC, tj. obniżenia poziomu kredytów zagrożonych.

Po trzecie, EBC oczekuje, że wszystkie banki uwzględnią jego oczekiwania, i bada indywidualnie, czy sposób traktowania kredytów zagrożonych jest rozważny, pod kątem ogłoszonych publicznie oczekiwań. W przypadku gdy sposobu ich traktowania nie uznaje się za rozważny, EBC stosuje środki nadzorcze w formie narzutów w ramach filaru II.

Punkt 121

EBC uważa, że zastosowany proces i wykorzystanie zasobów były efektywne, biorąc pod uwagę osiągnięte skutki w ujęciu zmniejszenia stanu kredytów zagrożonych i zwiększenia pokrycia.

Po pierwsze, należy zauważyć, że w ramach ogólnego podejścia EBC do kredytów zagrożonych oczekiwania dotyczące pokrycia odgrywają rolę przyszłościową, ponieważ zachęcają do terminowego rozwiązania problemu kredytów zagrożonych oraz zapobiegają nadmiernej kumulacji niepokrytych kredytów zagrożonych w przyszłości. W związku z tym te oczekiwania mają istotne znaczenie dla *wszystkich* banków, a nie tylko dla tych, które obecnie mają wysoki poziom takich kredytów. Sprawozdawczość dotycząca pokrycia ekspozycji zagrożonych jest prowadzona na poziomie zbiorczym i prawie się pokrywa ze sprawozdawczością na potrzeby mechanizmu ochronnego dla ekspozycji zagrożonych na podstawie rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych. Ponadto zgłaszanie ewentualnych wyłączeń jest opcjonalne i korzystne dla banków.

Po drugie, wspólne zespoły nadzorcze i banki dobrze radziły sobie z tym procesem, a warto podkreślić, że był to pierwszy rok jego wdrażania.

Chociaż wspólne zespoły nadzorcze skupiły się głównie na ocenie wyłączeń, trzeba zauważyć, że (i) mniej niż połowa wszystkich banków zwróciła się o uwzględnienie ich szczególnej sytuacji oraz (ii) wspólne zespoły nadzorcze miały narzędzia ułatwiające im pracę. Ponadto już teraz wyraźnie widać, że w drugim roku wdrażania procesu obciążenia wspólnych zespołów nadzorczych pracą zostały zmniejszone w wyniku zdobytych doświadczeń i wprowadzonych ulepszeń w narzędziach i szkoleniach.

Po trzecie, fakt, iż narzut P2R zastosowano do niewielkiej liczby banków, świadczy o powodzeniu ogólnego podejścia EBC do kredytów zagrożonych, które zwiększa odporność systemu bankowego strefy euro. Oznacza to, że wiele instytucji wyeliminowało niepokryte ryzyka przez zmniejszenie stanu kredytów zagrożonych i zwiększenie elementów zasobowych na potrzeby tworzenia rezerw ostrożnościowych. Narzut P2R jest nakładany jedynie jako środek nadzorczy w przypadku niepokrytego ryzyka kredytowego, które ocenia się pod kątem oczekiwań dotyczących pokrycia oraz sytuacji danego banku.

Zalecenie 3 – Zastosowanie środków nadzorczych, które skuteczniej zapewniłyby odpowiednie zarządzanie ryzykiem przez banki i zabezpieczenie się przed jego wystąpieniem

Zalecenie cząstkowe a)(i)

EBC częściowo przyjmuje to zalecenie cząstkowe.

EBC jest zdania, że metodyka określania wymogu P2R jest zgodna z wytycznymi EUNB w sprawie SREP opublikowanymi w marcu 2022 i że istnieją **różne sposoby określania wymogów kapitałowych w ramach filaru II dla poszczególnych ryzyk**. Nie ma konieczności dokładnej kwantyfikacji wszystkich poszczególnych ryzyk, na które jest narażona dana instytucja; w istocie niekoniecznie musi to być najlepszą praktyką, jako że może stwarzać fałszywe poczucie precyzji w odniesieniu do wymogów P2R oraz związanego z nimi dialogu nadzorczego z instytucjami, co może potencjalnie ograniczyć efektywność i skuteczność działań nadzorczych w tym obszarze. EBC uwzględnił tę kwestię przy

rozszerzeniu w 2021 metodyki określania wymogu P2R przez dokładniejszą analizę poszczególnych ryzyk. Metodyka EBC umożliwia efektywne wykorzystywanie wszystkich dostępnych informacji – w tym danych dotyczących procesów ICAAP stosowanych przez instytucje oraz innych odpowiednich kluczowych wskaźników ryzyka i wyników ocen ostrożnościowych przeprowadzanych przez EBC w ramach bieżącego nadzoru – do określania wymogów P2R. Celem jest odpowiednie uwzględnienie wszystkich potencjalnych ogólnych skutków ryzyk istotnych dla instytucji w wymogach kapitałowych w ramach filaru I lub wymogach kapitałowych w ramach filaru II.

EBC stale poprawia swoją metodykę określania wymogu P2R, wykorzystując doświadczenia z każdego cyklu SREP bądź szczegółową ocenę skutków określonych czynników ryzyka dla wymogów P2R. Ponadto EBC wkrótce podejmie bardziej kompleksowy przegląd skuteczności i efektywności metodyki określania wymogu P2R.

Zalecenie cząstkowe a)(ii)

EBC przyjmuje to zalecenie cząstkowe.

Zalecenie cząstkowe a)(iii)

EBC częściowo przyjmuje to zalecenie cząstkowe.

EBC już zapewnia, żeby zgodnie z wymogami prawa każdy środek nałożony decyzją SREP był jasno i należycie uzasadniony ustaleniami ujętymi w tej decyzji.

EBC stale pracuje nad poprawą dokładności, jakości i ogólnej jasności przekazywanych bankom informacji na temat głównych czynników ryzyka uzasadniających wymogi w ramach filaru II. W istocie to było powodem wprowadzenia w 2021 pisma ze streszczeniem wyników procesu SREP. EBC dostrzega, że możliwe jest dalsze zwiększenie przejrzystości wobec banków przy przekazywaniu informacji o głównych czynnikach wpływających na wymogi P2R.

Zalecenie cząstkowe b)

EBC przyjmuje to zalecenie cząstkowe.

EBC stosuje już szeroki wachlarz środków nadzorczych w celu eliminowania niedociągnięć stwierdzonych w obszarze kontroli ryzyka. EBC przyznaje jednak, że jego podejście – dzięki któremu jakościowe i ilościowe środki nadzorcze przeciwdziałają ryzykom w sposób skuteczny i terminowy – może potencjalnie zostać jeszcze ulepszone. EBC dąży do tego, żeby korzystanie przez EBC ze środków i uprawnień było dostosowane do konkretnej sytuacji, i będzie stale ulepszać sposób stosowania środków nadzorczych w określonych przypadkach, w tym w odniesieniu do niedociągnięć w bankowych praktykach tworzenia rezerw.

Zalecenie cząstkowe c)

EBC przyjmuje to zalecenie cząstkowe.

Załącznik I – Przegląd działań podjętych w następstwie sprawozdania specjalnego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego 29/2016 pt. „Jednolity Mechanizm Nadzorczy – dobry początek, lecz konieczne są dalsze usprawnienia”

Zalecenie 2(i)

Organizacyjna struktura obszarów działalności EBC nie zależy od analizy ryzyka – DG/E i DG/MF należą do pionu bankowości centralnej EBC ze względu na powierzony im mandat i pełnione zadania.

Zgodnie z zasadą rozdziału DG/MF i DG/E są przypisane do pionu bankowości centralnej. Prace wykorzystywane przez pion nadzoru bankowego, ale przeprowadzane niezależnie poza tym pionem, czy to w ramach EBC (np. wkład DG/MF lub DG/E w testy warunków skrajnych), czy też poza EBC (np. wkład Komisji Europejskiej w testy warunków skrajnych), nie są objęte zasadą rozdziału z powodu niezależnego sposobu prowadzenia tych prac. Nie ma konieczności przeprowadzenia analizy ryzyka w celu zapewnienia nienaruszalności polityki nadzoru bankowego, ponieważ (i) dane z DG/MF i DG/E są niezależne oraz (ii) celem testów warunków skrajnych oraz innych narzędzi i procesów nadzorczych jest wpływanie na politykę.

Monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie ryzyka niefinansowego są regulowane ramowymi zasadami zarządzania ryzykiem operacyjnym, które mają zastosowanie na poziomie banku, a zatem obejmują także ryzyka wynikające z usług wspólnych w kontekście zasady rozdziału.

Zalecenie 3

Z zadowoleniem przyjmujemy dostrzeżenie przez Trybunał postępów w obszarze audytu wewnętrznego.

Kluczowym dodatkowym zadaniem w ramach wspomnianych trzech ekwiwalentów pełnego czasu pracy jest prowadzenie działań w następstwie otwartych zaleceń dotyczących SSM.

Jako że zwiększyły się możliwości jednostki audytu wewnętrznego, znacznie się poprawił ogólny zasięg środowiska kontroli SSM (obejmującego prowadzone przez EBC kontrole pod auspicjami Komitetu ESBC/SSM ds. Audytu Wewnętrznego). W związku z tym należy zauważyć, że niektóre obszary o wysokim ryzyku nie zostały jeszcze objęte audytem ze względu na stosunkowo niewielką liczebność próby. Na przykład w 2022 przeprowadzono audyt całościowego zarządzania kryzysowego w sektorze bankowym, gdy potencjalna próba badania merytorycznego była wystarczająco duża dla określenia ewentualnych tendencji.

Zalecenie 5

Na początku 2022 rozpoczęto zrewidowany proces planowania nadzorczego, którego celem jest poprawa monitorowania i sprawozdawczości w zakresie działań związanych z priorytetami nadzorczymi oraz zwiększenie skuteczności realizacji celów strategicznych określonych w tych priorytetach. W 2022 skupiono się na zapewnieniu, żeby nasz proces – od priorytetów po operacje – spełniał swój cel. W drugim roku tych działań sporządzone będą nowe sprawozdania, w których rezultaty i wyniki prac EBC w ramach nadzoru bankowego będą zestawione z realizacją priorytetów. EBC bada także sposoby określenia efektywności nadzoru na podstawie dostępnych wyników. Dzięki tym danym poprawi się sprawozdawczość w ramach raportu rocznego EBC z nadzoru bankowego.

Jeśli chodzi o ankietę branżową, EBC wykorzystał alternatywne środki (np. konferencje i fora na wysokim szczeblu oraz grupę nadzoru bankowego ds. kontaktów), które naszym zdaniem w pełni służą osiągnięciu celu tego zalecenia. Zakończono pilotażowy projekt dotyczący skuteczności nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi (zob. decyzja Rady ds. Nadzoru z grudnia 2022) i zaplanowano regularne działania następcze.

Zalecenie 6

W art. 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie SSM wyraźnie stwierdzono, że właściwe organy krajowe są zobowiązane pomagać EBC w wykonywaniu jego zadań. Ponadto zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie SSM właściwe organy krajowe mają obowiązek współpracy w dobrej wierze. Artykuły 3 i nast. rozporządzenia ramowego w sprawie SSM wyraźnie określają, że właściwe organy krajowe mają obowiązek udostępnić swój personel dla wspólnych zespołów nadzorczych, natomiast art. 4 ust. 5 rozporządzenia ramowego w sprawie SSM stanowi, że EBC i właściwe organy krajowe muszą konsultować się ze sobą i uzgadniać sposób wykorzystania zasobów właściwego organu krajowego w odniesieniu do wspólnych zespołów nadzorczych.

Z analizy EBC wynika, że niedobór pracowników właściwych organów krajowych w stosunku do zobowiązań zmniejszył się od 2016. Istnieje jednak nadal 4% niedobór w stosunku do zobowiązań z 2019. EBC nadal rozwiązuje problem niedoborów w drodze dyskusji między koordynatorami wspólnych zespołów nadzorczych a koordynatorami lokalnymi, a także spotkań eskalacyjnych z właściwymi organami krajowymi na wyższym szczeblu. To bywa trudne w praktyce, ponieważ w lokalnych przepisach mogą istnieć limity, które nie są współmierne do profili ryzyka banków. Przekonanie EBC o braku konieczności zmiany rozporządzenia ramowego w sprawie SSM wynika z faktu, że SSM opiera się na zasadzie współpracy w dobrej wierze.

Zalecenie 7

Cele dotyczące profili zespołów są uzgadniane przez kierownictwo każdego wspólnego zespołu nadzorczego w ramach corocznego procesu prowadzonego na poziomie centralnym. Wyniki tego procesu są co roku przekazywane Radzie ds. Nadzoru.

Zalecenie 8

Profil użytkownika obejmuje dane kontaktowe, zajmowane stanowiska i informacje dotyczące członkostwa we wspólnych zespołach nadzorczych. Użytkownicy mogą, na zasadzie dobrowolności, dodać także informacje na temat swojej specjalizacji, znajomości języków oraz członkostwa w grupach lub sieciach ekspertów (z podaniem wszystkich dziedzin w ramach określonej systematyki). Mogą przekazywać dane biograficzne przy użyciu szablonu, który zawiera szczegółowe informacje na temat wcześniejszego doświadczenia, wykształcenia itp.

Z platformy SSMnet korzysta 6500 aktywnych użytkowników (z EBC i właściwych organów krajowych), ale większość z nich nie stworzyła jeszcze swojego profilu.

Obecnie trwa kampania informacyjna, której celem jest większe wykorzystanie profili SSMnet przez pracowników EBC i właściwych organów krajowych. W przyszłości (perspektywa średniookresowa) powstanie wewnętrzna platforma zarządzania zasobami ludzkimi w celu poprawy dokumentacji oraz zarządzania w zakresie umiejętności i doświadczenia kadr (dla pracowników EBC pracujących we wspólnych zespołach nadzorczych).

Zalecenie 9

W styczniu 2023 rozpoczęły się prace nad zaprojektowaniem i stworzeniem kluczowych kwalifikacji. Będzie to program modułowy, z możliwością rezygnacji w zależności od profilu pracownika. Jego rezultatem będzie certyfikacja. Pierwsza tura uczestników ma zakończyć program w 2024.

Równolegle, w 2023 rozpocznie się opracowywanie kompleksowych ścieżek szkoleniowych dla nadzorców z zakresu tradycyjnych ryzyk oraz nowych ryzyk będących obszarami priorytetowymi SSM (ryzyka informatyczne i cybernetyczne, transformacja cyfrowa oraz ryzyka klimatyczne i środowiskowe), z uwzględnieniem przeglądu istniejących szkoleń SSM, identyfikacji braków oraz w razie potrzeby pozyskania/stworzenia nowych szkoleń.

Ponadto przeprojektowano wprowadzenie do SSM na trzydniowy program stacjonarny, którego głównym celem jest ułatwienie nowo zatrudnionym poruszania się po instytucji oraz wyposażenie ich w narzędzia do opanowania nowego środowiska pracy. Obejmuje ono sesje poświęcone podstawom nadzoru oraz narzędziom i organizacji SSM, a także aktywności społeczne. Pierwszy z tych trzydniowych programów wprowadzających odbędzie się w czerwcu 2023.

Zalecenie 10

W corocznym badaniu kadr wspólnych zespołów nadzorczych zbierane są informacje o zadaniach przydzielonych pracownikom tych zespołów na podstawie mapy ryzyka w ramach procesu SREP. W świetle dyskusji między koordynatorami wspólnych zespołów nadzorczych a koordynatorami lokalnymi ustala się cele w zakresie podziału zadań i łączy się te cele. Wyniki badania są przedstawiane Radzie ds. Nadzoru i co roku weryfikowane.

Zalecenie 12

Pandemia COVID-19 bardzo utrudniła działania na miejscu w latach 2020 i 2021 (a także częściowo w roku 2022). W związku z tym dane zestawiające liczbę misji transgranicznych w tych latach z sytuacją sprzed pandemii należy traktować z ostrożnością. W grudniu 2022 EBC zatwierdził

inicjatywę mającą na celu znaczne wzmocnienie, do końca 2025, zasobów EBC do działań na miejscu. Ten cel zostanie osiągnięty przez stworzenie nowych stanowisk w EBC i proporcjonalne zmniejszenie budżetu na konsultantów zewnętrznych. Powstanie łącznie 65 nowych stanowisk w ramach SSM, w tym 49 nowych stanowisk w EBC (wzrost liczby zatrudnionych w DG/OMI o 34%) oraz 16 dodatkowych stanowisk w ramach ESBC/IO. Jednocześnie nastąpi proporcjonalne zmniejszenie budżetu na konsultantów zewnętrznych (którzy uzupełniają zespoły prowadzące kontrole). Pełne wdrożenie inicjatywy będzie ściśle monitorowane przez Radę ds. Nadzoru i Zarząd. To przejście na korzystanie z własnych kadr przyczyni się do zwiększenia operacyjnej niezależności EBC, który będzie mógł także przeprowadzać więcej kontroli. Podobne działania są podejmowane, żeby zwiększyć liczbę misji transgranicznych, np. przez wyznaczanie właściwym organom krajowym bardziej ambitnych celów w zakresie ich udziału w czynnościach transgranicznych.